

Kapitola 6

SBÍRKA MINCÍ

Když bylo Rockymu šest, rozhodl se sbírat mince. Začal s jednocentovkami, zprvu se zaměřoval na vyražené hlavy indiánů, pak se pokoušel najít alespoň jednu z každého roku. Zanedlouho se přeorientoval na mince podivnější, přivydělával si venčením psů v okolí a odklizením sněhu a k našetřenímu si vždycky „půjčil“ peníze od matky, aby si mohl objednat něco z katalogů, které mu chodily poštou. Ráchel to nechápala.

„Proč utrácíš opravdové peníze za falešné?“ zeptala se ho.

„To nejsou falešný peníze,“ odvětil jí tehdy svým sopránem desetiletého klučiny. „Je to investice.“

Rocky bral všechno jako investici: měl zvláštní, nelogickou, neutuchající víru v budoucnost, za niž ovšem, jak to tak vypadalo, musela coby jeho hlavní investor platit pouze Ráchel. A platila ještě dnes. Připomínal jí Jochanana, ze všech jejích dětí nejvíc.

Jako dítě býval drobný, vyrostl z něj ale obr, metr devadesát vysoký habán se širokým hrudníkem a hustou, leskle černou kšticí, která dokonce i ve středním věku sveřepě odmítala ustupovat, a Ráchel z toho byla na nervy – sebemenší náznak toho, že její děti nestárnou, v ní zažíhal existenční paniku. V posledních deseti letech ale začal Rocky trochu šedivět na spáncích a jeho matce spadl kámen ze srdce. Přece jenom umře. Zatím se na to ale očividně nechystal. Bylo mu šestapadesát a pořád sbíral mince. Tentokrát se svému

koníčku věnoval u ní ve sklepě. Ani to pro ni nebyla žádná novinka.

Ráchel si tam na něj jednou vpozdvečer (krátce poté, co ho manželka vykopla z domu a ona mu poskytla přístřeší) rozhodla došlápnout. Hrbil se nad notebookem u tátova bývalého stolu, momentálně pohřbeném pod lavinou Rockyho výpisů pojištění, upomínek a složenek. Ten výjev působil jako pěst na oko – po celé sklepní místnosti bez oken se jinak vršily hračky odložené několika generacemi dětí, připravené zabavit pravnoučata. Rocky u matky bydlel teprve dva měsíce a už se kolem něj nakupil jeho obvyklý binec: účty s prošlou splatností a nesplněné povinnosti kolem něj vířily jako hmatatelné projevy jeho rozhárané duše. S nahrbenými zády a ve zmačkaném pyžamu po svém zesnulém otci tůkal do klávesnice, displej počítače mu osvětloval strniště kolem dokořán otevřených úst a metr dva od něj trůnily tři obrovské bedny plné dřevěných kostek a lega. Ráchel se k němu pomalu blížila a pozorovala, jak se mu na rukou, porostlých tmavými chlupy, kroutí při bušení do kláves provazce zbytnělých žil. Pokaždé když přistihla své dospělé děti do něčeho takhle zabrané, připadala si celá nesvá – probouzelo to v ní veskrze zneklidňující dojem, že ten člověk, který kdysi žil u ní a ještě předtím v ní, je ve skutečnosti naprosto cizí.

„Co tu pořád děláš?“ zeptala se Rockyho, zirájícího do počítače.

„Těžím peníze,“ odpověděl. Ani se na ni nepodíval.

Netušila, o čem to mluví, což o jejích dětech platilo už řadu staletí. Vlastně nikdy nechápala žádné ze svých dětí, dokonce ani Jochanana – toho už vůbec ne, vždyť on zahodil dva tisíce let civilizace pro jakousi její ubohoučkou verzi, vyměnil všechny rituály, díky nimž byli lidé ve spojení s Bohem, za možnost tytéž rituály studovat, polemizovat o nich a psát. A Rocky teď v podstatě dělal totéž, utrácel skutečné peníze za sbírku mincí. Už zase.

„Je to legální?“

„Dělal bych to snad u tebe ve sklepě, kdyby nebylo?“

Na tuhle otázku Ráchel odpovědět nedokázala. Vybavilo se jí těch několik návštěv policejní stanice, které musela absolvovat v době Rockyho dospívání, a dvě různá slyšení u soudu, k nimž Rockyho předvolali už jako čerstvě dospělého a na něž už zřejmě sám zapomněl. Když se o nich zmínila, k čemuž se odhodlala jen zřídka, pokaždé zamumlal: „Ty vado, mami, to už bylo dávno!“ Jako by snad věděl, co to slovo „dávno“ znamená.

„Ony se dají těžít peníze na počítači?“

Rocky na ni s předstíraným úsměvem krátce pohlédl. „Používám SHA256 k dvojitému hashování ověřovacích procesů, abych mohl potvrzovat transakce a přidávat je do blockchainu,“ řekl, „ale zvažuju, jestli nepřejít na Scrypt.“ A otočil se zpátky k laptopu.

Pokoušel se ji zastrašit. To se ale nikomu nepovedlo už pěknou řádku let. „Co je to blockchain?“

Rockymu se rozsvítily oči. Otočil se k ní na kancelářské židli, která dřív patřila jeho otci, a zničehonic se rozzářil nadšením. „Ta nejsuprovější technologická vychytávka, jakou kdo za posledních dvacet let vymyslel.“

Jedno z jejich dětí bylo vždycky takové, to Ráchel neuniklo – žaslo nad budoucností a žilo v přesvědčení, že starší lidé dělají směšné věci, ať už se v danou chvíli zabývají čímkoliv. Měla například potomka, který si postavil hlavu, že vynalezne nový způsob leštění drahokamů, jiná její dcera zase rozporovala každé ranhojičovo slovo a nakonec si začala sušit vlastní léčivé bylinky, další syn nabyl dojmu, že v jejich městě žijí samí blbci, a četl pouze zahraniční tisk. Jeden syn jí kdysi s úšklebkem oznámil, že kdo má všech pět pohromadě, čte dnes už jenom knihy, svitky že jsou pro hlupáky. Vzpomněla si tehdy na otce a rozhodla se synovi oponovat. *Ale to knihy dělají z lidí hlupáky*, domlouvala mu. *Při čtení různé přeskakují, vynechají třeba třetí kapitolu a vrhnou se rovnou na devátou, ani se nenamáhají zapamatovat si začátek, protože se k němu mohou kdykoliv vrátit a přečíst si znovu, co že se tam stalo, čtou jenom to napínavé a utíká jim to důležité, listují rovnou na konec. To když*

čteš svitky, musíš být důsledný, jinak to nejde, musíš číst pečlivě, pamatovat si, co stálo na začátku, i když už dočítáš, svitky nejsou pro hlupáky. Zato knihy ano! Syn ji poslouchal a pořád se ušklibal. *Přesně tak, mami,* odpověděl a otevřel si vazačství, které pak prosperovalo až do doby, než ho převzal jeho vnuk a přivedl ke krachu. Ráchel moc dobře věděla i to, že právě tyhle vizionářské děti bývají nejnesnesitelnější: neuctivé, arogantní, přezíravé, nevděčné, nevychovatelné. A co bylo ze všeho nejhorší, mají bez výjimky pravdu.

„Blockchain je základ úplně nového internetu,“ vysvětloval Rocky. Chrlil to ze sebe jako o závod, nové vynálezy ho pokaždé nabíjely energií. Se stejným zápalem jí vyprávěl i o firmě, kterou založil před pěti lety, a o té, kterou založil deset let předtím, a tak dále a tak dále, táhlo se to už třicet let. Začátky a konce vypadaly jako přes kopírák: Rocky přišel s novým nápadem, nebo to aspoň tvrdil, pak mu ho nějaký jeho obchodní partner „ukradl“, a než se nadál, firma buď zbankrotovala, nebo ho z ní partner vykopl. Jeho život byl skládkou neúspěšných aplikací, podfinancovaných webových stránek, počítačových čipů porušujících různé zapadlé patenty, makléřských systémů narážejících na nepružné federální zákony – ta skládka se rozrůstala bezmála třicet let, už od časů jeho úplně první práce pro telefonní společnost, kde nedokázal najít společnou řeč s jedním nadřízeným. Občas z těch svých karambolů vyvázl s trochou peněz, výjimečně si celkem i nahrabal, ale většinou spíš o peníze přišel, a navrch obyčejně i o manželku. O třicet let později byl Rocky stále samá vize. Když Ráchel v jeho hlase znovu zaslechla to dobře známé nadšení, chtělo se jí hlasitě úpět.

„Internet je momentálně založen na důvěře,“ pokračoval. „Má na něm údajně vládnout decentralizovaná demokracie, ale není to tak, skoro všechny naše data totiž uchovává jenom pár obřích společností. Těmhle centrálním institucím poskytujeme naše osobní informace a data z finanční historie a nezbejvá nám než doufat, že je nezneužijou. A tohle všechno právě řeší blockchain.“

„A kdo ho teda spravuje, když ne ty společnosti?“

„To je na tom právě to krásný. Nikdo.“

„Nikdo?“

„Jo. No není to nádhera?“

Ráchel by mohla vyjmenovat několik příkladů z posledních pár staletí, kdy taky nikdo nic nespravoval. Žádný z těch experimentů neměl šťastný konec. „Takže co je to ten blockchain?“ vypadlo z ní bezmyšlenkovitě.

„V podstatě účetní kniha, ukládají se do ní informace o všech transakcích, který se kdy v tom systému uskutečnily. Ty záznamy jsou trvalý a nedají se nijak změnit a nemusíš při tom do nikoho vkládat svoji důvěru.“

Takže to funguje na podobném principu jako já, pomyslela si Ráchel. Rocky se usmál a Ráchel zaplavilo teplo – to si její tělo uvědomilo, že se nachází v přítomnosti jednoho ze svých dětí, stárnoucího, vyhořelého, šedivějšího a soucit vyvolávajícího dítěte, ale pořád její vlastní krve. Sedělo tam a rozumu navzdory se pokoušelo dosáhnout něčeho, čím se jeho matka mohla pochlubit už dávno: nesmazatelně se zapsat do historie, kterou nepůjde změnit, bez nutnosti vkládat do kohokoliv důvěru. Tomuhle tématu ale bylo lepší vyhnout se obloukem. A tak prohlásila: „Podle toho, co říkáš, by se přes to daly dobře kupovat drogy.“

„Jo, to platilo do té velký šťáry, co proběhla před lety. Chtít si teď koupit drogy, fakt by bylo lepší vzít si na to doláče. Někde jsem četl, že půlka bankovek ve Státech vykazuje stopový množství kokainu.“ Pokrčil rameny a obrátil se zpátky k displeji.

„Takže teď vyděláváš, teda těžíš nebo jak žes to říkal, přes počítač?“

„Ale ne. Přes ten akorát sleduju, jak to jde. Koupil jsem si podíl na jednom těžebním rigu.“

„Těžebním rigu?“

„To je takovej obrovskéj hardware, co spotřebuje šílený množství energie. Hrozně snadno se přehřeje, musí bejt per-

manentně naloženej v chladicí lázni.“ Zase se na ni otočil a zakřenil se. „To jsi ráda, že ho nemusíš mít u sebe doma, co?“

„A kde je?“

„U jednoho chlápka ze sítě. Nejspíš taky ve sklepě. Ten podíl jsem koupil od něj.“

Ráchel měla pocit, jako by ji něčím praštil po hlavě. „A víš, kdo to je? To mu jen tak věříš, že ten stroj vážně má?“ Musela se zeptat, přestože odpovědi znala předem.

„Ježíši, mami, ty musíš pořád do všeho strkat nos. Co je ti do toho, sakra?“

Ráchel si rozhořčeně odfrkla a pokoušela se nedat najevo strach. To šlo před dětmi neuvěřitelně snadno, ať jim bylo, kolik chtělo. Ani dospělé děti nenapadne, že by snad rodiče mohli mít strach. „Co by mi do toho bylo, nerada bych, aby mi do domu vtrhla FBI,“ odpověděla s maximálním možným opovržením. „A taky se mi nelíbí, že vyhazuješ peníze, co nemáš, za věci, co neexistují.“

Rocky cosi zavrčel. Ta podrážděnost ale byla ku prospěchu věci. „Tady je, spokojená?“ Mlátil do klávesnice, prsty mu po ní létaly rychlostí, které se až zdráhala uvěřit. „Koukej, má tu fotku. Tohle je ten těžební rig. A tohle ten týpek, kterému patří. Oba jsou skutečný, jak vidíš.“

Otočil na ni obrazovku. Větší část fotografie zachycovala kovové rámy zaplněné desítkami obrovských pevných disků, částečně ponořených do modré tekutiny. Trčely z nich dráty, rašily z nich jako chomáče hustých černých neostříhaných vlasů. Byl na ně ohromně ošklivý pohled, skoro jako by to bylo schválně. Ráchel připomínaly mechanické vodní hodiny, jaké jednou vyrobil její syn: spleť dřevěných ozubených koleček a osiček, které byly nějakým záhadným způsobem schopny určit, kdy se má k lunárnímu roku připočíst měsíc navíc. *Ten tvůj stroj je děsně ošklivý, a přitom Měsíc je tak nádherný*, řekla mu tehdy. On na ni vycenil zuby. *Ale funguje, mami! Co na tom, že o něm nikdo nebude psát básně?* Tentokrát ale její pozornost neupoutaly všechny ty stroje. Do rohu

záběru se vtěsna nepříliš vysoký muž, bezpochyby autor fotografie, a s obchodnickým gustem ukazoval olivově snědými prsty na okolní dráty. Najednou měla srdce až v kalhotách.

„Vidíš, že je skutečnej?“ zakřenil se Rocky a poklepal na obrazovku. Rachel přešel mráz po zádech. „Je to nějakej Arabák, Španělák nebo co, což je super, když se nad tím zamyslíš – kdyby se toho chytla FBI, půjdou po něm, ne po mně. Tahleta digitální měna má stejně největší potenciál v zaostalejch státech a v zemích, kde se nedá věřit normální měně. Třeba tam má kontakty. V Argentině je to teď prej velký téma, v jednom kuse jim totiž padá měna.“

„Z čeho soudíš, že je to Arab nebo Španěl,“ zeptala se, jen aby něco řekla. Nepodařilo se jí na konci zvednout hlas, měla co dělat, aby se jí alespoň netrásil.

„To budou ty moje rasistický předsudky. Je prostě tmavší,“ odpověděl Rocky, aniž přestal ťukat do klávesnice. Sám byl bleďý po svém zesnulém otci, jen vlasy měl husté a tmavé po ní.

„Tmavší asi jako já,“ upozornila ho. „Třeba je to Žid.“

Rocky protočil panenky. „Třeba, akorát že na netu má předzívku @velekněz. Takže asi Žid nebude.“ Pořád mluvil a psal zároveň. „Ale to je fuk. Důležitý je, že existuje, tečka.“

Klikl na fotografii a ta zmizela. Rachel vydechla, v duchu ale pořád viděla obličej toho muže, jako by se protrhla opona, která jí dělila od propasti. Musela změnit téma, aby se štěrbina zase neprodyšně uzavřela.

„Ozývá se ti ještě Judy?“ zeptala se.

Okamžitě toho dotazu litovala. Judy byla Rockyho poslední exmanželka (respektive zanedlouho měla být), příčina jeho stávajících finančních strastí. Doufala, že se třeba dozví dobrou zprávu, tahle naděje ale byla bláhová. Nic se jen tak neskončí a Rocky nikdy nebyval poslem dobrých zpráv.

„Přivede mě na mizinu,“ zabědoval. „Sebrala mi barák, sebrala mi auto, vybilila účet a teď mě dennodenně bombarduje telefonáty její právník. Judy je totiž přesvědčená, že před ní někde schovávám majetek.“